

УДК 504+681.5(043.2)

А. О. Туревич, аспірантка
Національний авіаційний університет, Київ

ОРГАНІЗАЦІЙНІ ПІДХОДИ ДО РЕАЛІЗАЦІЇ СИСТЕМИ ЕКОЛОГІЧНОГО УПРАВЛІННЯ НА МАЛИХ ПІДПРИЄМСТВАХ ЕНЕРГЕТИЧНОГО МАШИНОБУДУВАННЯ

Управління, зокрема й екологічне, - це процес, який є неможливим без формування людських взаємовідносин, що виникають між суб'єктами управління. Спираючись на інформацію подану у статтях: статті 16 Закону України «про охорону навколишнього середовища», статті 3 Закону України «про охорону атмосферного повітря» можна виділити наступні суб'єкти системи екологічного управління підприємством:

1. Фахівець з охорони навколишнього середовища (еколог)
2. Державні органи законодавчої та виконавчої влади (держава)
3. Суб'єкти економічних відносин (підприємства)

Існуючі підходи до впровадження відносин можна умовно розділити на консервативні та прогресивні (див. Рис.1)

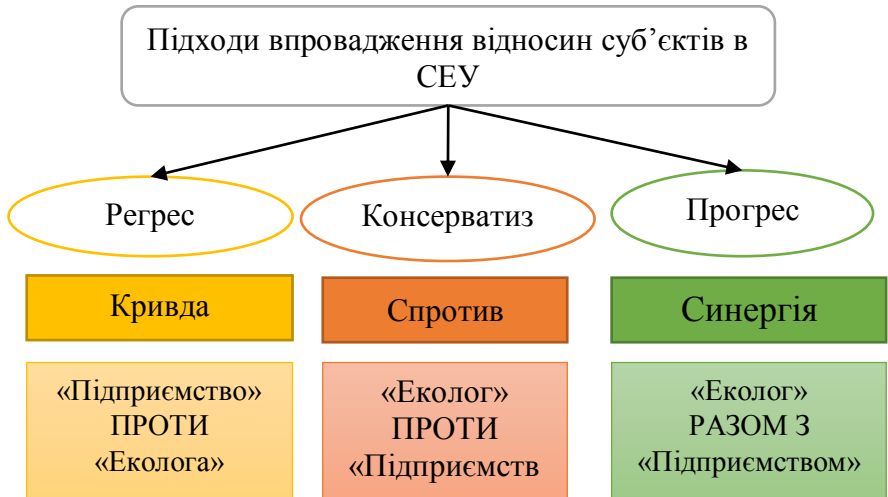


Рис. 1. Характеристика підходів встановлення відносин між підприємством та екологом у системі екологічного управління

Будь-яка підприємницька діяльність передбачає діяльність з отримання і накопичення прибутків, а екологічні нормативи та закони своєю чергою обмежують

отримання цих прибутків і їх накопичення у зв'язку з необхідністю витрат на податкове обладнання, сплату штрафів та екоподатків, тощо.

Регресивний підхід виникає тоді, коли наявний високий рівень корупції призводить до появи можливостей у керівництва підприємством уникати відповідальності за порушення законів та нормативів екологічного законодавства. У випадку регресивного підходу реалізується приблизно наступний сценарій функціонування відносин в управлінській системі: 1) Підприємство працює над збільшенням прибутків, однак нові закони знижують частку доходів; 2) Підприємство наймає фахівця еколога для упорядкування звітності та зниження кількості на недружніх до нього умовах; 3) Підприємство вимагає від фахівця еколога порушення законодавства, підробку звітних документів, шахрайство з пробами води, ґрунту для звітності; 4) адміністративне та кримінальне переслідування співробітників за сфабрикованими справами. На сьогодні на ринку України реалізація цього підходу в практичній діяльності зустрічається рідко.

Консервативний підхід характеризується протиставленням завдань екології як діяльності до цілей і завдань підприємницької діяльності, тобто отримання прибутку. На сьогодні, цей підхід вважається визначальним для більшості великих підприємств у формуванні відносин суб'єктів в рамках системи екологічного управління. Він ґрунтується на протипоставленні діяльності Еколога до діяльності Підприємства. Умовно кажучи «консервативний» еколог виступає захисником інтересів навколишнього середовища при цьому майже повністю ігноруючи інтереси підприємства на якому він працює. Його зневажає керівництво типового підприємства, так як не розуміє що крім створення проблем і незрозумілих витрат приносить діяльність еколога. А екологу в цьому разі нічого не лишається ніж тиснути на адміністрацію залякуванням кримінальною та адміністративною відповідальністю.

«Прогресивний підхід», за якого відносини між підприємцями та фахівцями з охорони навколишнього середовища формуються не на протиставленні діяльностей, а на основі взаємних вигод. Так зокрема дотримання підприємством законодавства в сфері охорони довкілля може суттєво скоротити збитки, пов'язані із ризиками несприятливих умов чи ситуацій, підвищити ефективність роботи підприємства і його конкурентоспроможність в умовах жорсткої ринкової конкуренції, яка є дуже високою для малих та середніх підприємств.

Висновки. На сьогодні, дотримання екологічного міжнародного законодавства малими підприємствами є шляхом до підвищення загальної престижності і рекламою для діяльності та дозволяє отримувати різноманітні стимули. Зокрема зниження вартості енергоресурсів, оренди землі, ставки оподаткування підприємства. Найлегше впровадити і започаткувати нові умови співробітництва на малих підприємствах, зокрема середнього машинобудування.

Науковий керівник – Л.М. Черняк, к.т.н., доц.